

Změna názvu politické strany

Název strany (jeho zkratku) nelze v řízení o registraci stanov nebo jejich změny posuzovat v kontextu s předchozí činností a programem strany a na základě těchto souvislostí potom rozhodnout o odmítnutí registrace změny stanov spočívající ve změně názvu a zkratky. Učiní-li správní orgán zjištění, že činnost strany je v rozporu s ustanovením § 4 zákona, má možnost podat podnět k postupu podle § 14 a násl. zákona, tedy k řízení o pozastavení činnosti strany z důvodu uvedeného v ustanovení § 14 odst. 1 zákona.

Název strany (jeho zkratku) nelze v řízení o registraci stanov nebo jejich změny posuzovat v kontextu s předchozí činností a programem strany a na základě těchto souvislostí potom rozhodnout o odmítnutí registrace změny stanov spočívající ve změně názvu a zkratky. Učiní-li správní orgán zjištění, že činnost strany je v rozporu s ustanovením § 4 zákona, má možnost podat podnět k postupu podle § 14 a násl. zákona, tedy k řízení o pozastavení činnosti strany z důvodu uvedeného v ustanovení § 14 odst. 1 zákona. Takové zjištění, týkající se činnosti strany, však nemůže být podkladem pro rozhodnutí o odmítnutí registrace změny stanov podle § 8 odst. 1 zákona ve vztahu k § 11 odst. 2 zákona, neboť v tomto řízení jsou předmětem zkoumání toliko stanovy, nikoliv činnost strany.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 11 Zp 30/2001, ze dne 16.4. 2002)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl dne 16. dubna 2002 v právní věci navrhovatele VRS, nyní PA, proti odpůrci Ministerstvu vnitra ČR, o opravném prostředku navrhovatele proti rozhodnutí odpůrce ze dne 21. 5. 2001, č. j. VS/1-1/1568/2001, tak, že potvrdil rozhodnutí Ministerstva vnitra ČR ze dne 21. 5. 2001, č. j. VS/1-1/1568/2001.

Z odůvodnění:

Napadeným rozhodnutím Ministerstva vnitra byla podle § 11 odst. 2 ve spojení s § 8 odst. 1 zákona č. [424/1991](#) Sb., o sdružování v politických stranách a politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“), odmítnuta registrace změny stanov VRS.

Stalo se tak na podkladě zjištění, že změna stanov VRS je v rozporu s ustanoveními uvedenými v § 8 odst. 1 zákona, a to § 2 odst. 3 a § 4 zákona.

Změna stanov spočívala mimo jiné ve změně názvu VRS na NSB. V části I. stanov je uvedeno, že NSB používá zkratku NSB. Podle Ministerstva vnitra zkratka názvu strany „NSB“ vyvolává asociaci se

stejně znějící zkratkou organizace holandských nacistů „NSB“, vzniklé v roce 1931 a po roce 1945 v Holandsku a na územích všech jemu podřízených teritoriích zakázanou. Vzhledem k všeobecně známé skutečnosti, že členy VRS se stali též členové bývalé NA „se záměrem v řadách politické strany (tj. VRS) pokračovat v nastolené cestě“, je třeba za stavu, kdy byly aktivity NA posouzeny rozhodnutím Ministerstva vnitra ze dne 31. 3. 2000 jako jednání, jehož cílem je rozněcování národnostní, rasové a náboženské zášti, tzn. činnost v rozporu s ustanovením § 4 písm. a) zákona č. [83/1990](#) Sb., o sdružování občanů, argumentovat tím, že pokračování v cestě nastolené NA v rámci VRS, resp. NSB, znamená jednání v přímém rozporu s platnými zákony a Ústavou České republiky. V daném kontextu tudíž nabývá zvolený název strany a jeho zkratka podobu skrytého přihlášení se strany k myšlenkám stoupenců fašistické ideologie.

Ministerstvo vnitra zdůraznilo, že uvedenému závěru nasvědčuje též „Komplexní politický program“ VRS, jenž byl v období před sjezdem strany konaným dne 3. 3. 2001 prezentován rovněž na internetových stránkách a jehož autentičnost byla vyjádřením strany ze dne 27. 11. 2000 potvrzena. Záměr proklamovaný v citovaném programu sub. I. odst. 3 požadující, aby nová Ústava stanovila prioritu vlastenectví i občanské příslušnosti a nadřadila ji nad veškeré národnostní, etnické a jiné zájmy, je třeba mít za zjevně neústavní pro rozpor s čl. 3 odst. 2, čl. 24 a čl. 25 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

Dále ministerstvo vnitra uvedlo, že podle části IV. bodu 1 změny stanov, může být členem NSB „každý státní občan České republiky, který je občansky bezúhonný, způsobilý k právním úkonům, nebyl nikdy tajným spolupracovníkem Státní bezpečnosti, příslušníkem Lidových milicí nebo funkcionářem Komunistické strany Československa a je starší 18 let. Může být přijat každý státní občan České republiky, který je starší 15 let, ale bez práva být volen do orgánů NSB“. Z tohoto textu plyne, že členem strany mohou být též státní občané mladší 18 let. Podle ustanovení § 2 odst. 3 zákona však může být členem strany a hnutí pouze osoba starší 18 let. Uvedenou zásadu přiložené stanovy NSB tudíž nerespektují, jak ostatně též potvrzuje Usnesení delegátů VII. mimořádného sjezdu VRS konaného dne 3. 3. 2001, v němž se konstatuje: „Sjezd schválil změny stanov, týkající se věku pro vstup do strany, který byl snížen na 15 let“. Je třeba přitom vycházet z toho, že vyloučení členů mladších 18 let z účasti na ustavování orgánů strany je pro posouzení věci nerozhodné.

Proti shora uvedenému rozhodnutí Ministerstva vnitra podala VRS v zákonné lhůtě opravný prostředek. V tomto opravném prostředku uvádí následující výhrady: Ve změně návrhu stanov bylo v bodě IV. skutečně porušeno ustanovení odst. 3 zákona (správně § 2 odst. 3), neboť členem strany a hnutí může být pouze osoba mladší 18 let. Uvedené znění bylo stranou převzato z platných stanov SPR - RS Československa. Správní orgán však nepostupoval v souladu s § 3 odst. 2 zákona č. [77/1967](#) Sb., o správním řízení, které ukládá správním orgánům za povinnost poskytovat občanům a organizacím pomoc a poučení, aby pro neznalost právních předpisů neutrpěli v řízení újmu. Správní orgán se ani nepokusil svolat odpovědné činitele VRS k osobnímu projednání správního řízení a zamítl celé podání písemnou formou, což je svým způsobem i v rozporu s duchem § 3 odst. 3 výše uvedeného zákona. V takovém případě by byla okamžitě provedena patřičná korektura, i když není zcela jasné, proč toto znění stanov bylo jiné politické straně povoleno.

Dále uvádí, že zamítnutí změny názvu strany na NSB s ohledem na zkratku NSB, jež má vyvolávat asociace na zkratku nizozemské nacistické strany N. - SB, považuje za nesmysl poplatný současné kampani sdělovacích prostředků a části státní správy zaměřené na její diskreditaci. Strana hlásící se k českému vlastenectví nemůže být nikdy v žádném ohledu nacistická, neboť víme z historie, že

nacismus svým programem směřoval k likvidaci českého národa. Poukazuje na „začínající hon na čarodějnice“, kdy podle sdělovacích prostředků i číslice 18 a 88 vyvolávají asociace na jméno Adolfa Hitlera a pozdrav Heil Hitler, což je stejný nesmysl jako překládání zkratky NSB do cizí řeči.

Velmi široké zdůrazňování týkající se programových prohlášení považuje za nelogické a nemající co činit se stanovami strany. Poukazuje na čl. 9 Ústavy, podle nějž je možno na základě ústavních zákonů změnit prakticky celou Ústavu včetně republikánské státní formy s výjimkou změny podstatných náležitostí demokratického právního státu. Dikce podávaná správním rozhodnutím naproti tomu svým duchem vychází z absolutní neměnnosti celé Ústavy.

Na základě výše uvedených skutečností navrhuje, aby Nejvyšší soud vydal rozhodnutí, jímž změní čl. IV. odst. 1 návrhu stanov s tím, že členem NSB může být každý člen starší 18 let s tím, že další znění odstavce zůstává v platnosti, jakož i ostatní ustanovení stanov včetně názvu NSB.

K opravnému prostředku se Ministerstvo vnitra vyjádřilo v podání doručeném Nejvyššímu soudu dne 24. 8. 2001. V tomto se podává, že podle § 11 odst. 2 zákona platí pro řízení o registraci změny stanov obdobně ustanovení § 7 a § 8 zákona. Registrační řízení zakotvené v zákoně pak představuje ve vztahu k zákonu č. [71/1967](#) Sb., o správním řízení, ve znění pozdějších předpisů, jako obecné úpravě řízení probíhajících před správními orgány, zvláštní právní úpravu správního procesu. Ve smyslu § 7 odst. 2 zákona Ministerstvo vnitra po doručení návrhu na registraci z formálního hlediska zkoumá, zda předložený návrh má veškeré náležitosti stanovené v § 6 odst. 2 tohoto zákona a zda údaje v něm jsou přesné a úplné. Zjistí-li, že návrh nesplňuje tyto požadované náležitosti, bezodkladně, nejpozději do 5 dnů od doručení návrhu, na tento stav příslušný subjekt upozorní, a to v souladu s citovaným ustanovením obligatorně písemnou formou. Ústní jednání v rámci registračního řízení zákon neupravuje. Po zahájení řízení o registraci Ministerstvo vnitra zkoumá z věcného hlediska, zda stanovy strany nejsou v rozporu s § 1 až 5 a § 6 odst. 3 a 4 zákona.

Dále vyjádření odpůrce konstatuje nepravdivost tvrzení navrhovatele, že úprava členství ve straně byla převzata z platných stanov SPR - RS Československa. Snížená věková hranice pro členství v této straně byla obsažena ve stanovách platných v době od 26. 6. 1990 do 21. 4. 1992, tzn. v době, kdy zákon věkovou hranici 18 let jako podmínku členství v politických stranách nestanovil.

Pokud jde o argumentaci navrhovatele zpochybňující záměrné užití názvu a zkratky strany, tato není podle názoru Ministerstva vnitra právně relevantní. V této souvislosti ministerstvo připojilo prohlášení předsedy VRS J. K. a Leták „Manifest Českých nacionalistů“, rozdávaný dne 4. 8. 2001 v Jablonci nad Nisou na shromáždění příznivců strany.

S odkazem na výše uvedené skutečnosti Ministerstvo vnitra navrhuje, aby soud napadené rozhodnutí potvrdil.

Příslušnost Nejvyššího soudu k přezkoumání zákonnosti napadeného rozhodnutí vyplývá z ustanovení § 11 odst. 2 zákona ve spojení s § 8 odst. 5 zákona. Podáním opravného prostředku podle tohoto ustanovení je tak zahájeno řízení ve smyslu § 250m o. s. ř.

Nejvyšší soud vyzval účastníky k vyjádření, zda souhlasí s postupem podle § 250f odst. 1 písm. b) o. s. ř. ve vztahu k § 250l odst. 1 o. s. ř., na základě kterého může Nejvyšší soud o opravném prostředku rozhodnout bez jednání rozsudkem, pokud s tím účastníci souhlasí. Jak navrhovatel, tak odpůrce ve svých podáních shodně uvedli, že s naznačeným postupem soudu souhlasí.

Nejvyšší soud tedy věc bez nařízení jednání přezkoumal, a dospěl k následujícím závěrům:

V předložené změně stanov navrhovatele, jejíž registrace je předmětem tohoto řízení, v čl. IV. bod 1 je doslovně uvedeno: „Členem NSB může být každý státní občan České republiky, který je občansky bezúhonný, způsobilý k právním úkonům, nebyl nikdy tajným spolupracovníkem Státní bezpečnosti, příslušníkem Lidových milicí nebo funkcionářem Komunistické strany Československa a je starší 18 let. Může být přijat každý státní občan České republiky, který je starší 15 let, ale bez práva být volen do orgánů NSB.“

Je zřejmé, že citované ustanovení stanov je v rozporu s § 2 odst. 3 zákona, který stanoví, že členem strany a hnutí může být občan starší 18 let. Tento rozpor je potom důvodem pro odmítnutí registrace změny stanov v tomto smyslu podle § 11 odst. 2 zákona ve spojení s § 8 odst. 1 zákona. Ustanovení § 8 odst. 1 zákona stanoví, že ministerstvo (rozuměj Ministerstvo vnitra ČR - viz. § 6 odst. 5 zákona) registraci odmítne, jestliže stanovy strany a hnutí jsou v rozporu s § 1 až 5 a § 6 odst. 3 a 4 zákona. Jinak provede registraci. V ustanovení § 11 odst. 2 zákona je pak uvedeno, že pro řízení o registraci změny stanov strany a hnutí platí obdobně ustanovení § 7 a § 8. Změna stanov strany a hnutí nabývá účinnosti dnem její registrace ministerstvem.

S tímto závěrem ostatně souhlasí i navrhovatel, jak vyplývá z výše citovaného textu opravného prostředku. Namítá jen, že správní orgán při zjištění tohoto pochybení v předmětné změně stanov neposkytl straně pomoc a poučení ve smyslu § 3 odst. 2 zákona č. [71/1967](#) Sb., o správním řízení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen spr. ř.).

K této námitce navrhovatele je třeba uvést, že obsahuje-li zvláštní zákon (zde zákon č. [424/1991](#) Sb., ve znění pozdějších předpisů) právní základ pro rozhodování, které naplňuje všechny znaky uvedené v § 1 spr. ř. (a nejedná se o případy uvedené v § 2 spr. ř.), pak - není-li v něm jinak stanoveno - se na tato rozhodování automaticky plně vztahuje správní řád. Pokud jsou však ve zvláštním zákoně upravené odchylně jen některé procesní instituty, pak mají povahu speciálních ustanovení ve vztahu k příslušným ustanovením spr. ř. (mají před nimi přednost), v ostatním se uplatní obecná úprava. Zákon v § 7 a § 8 specifikuje řízení o registraci politické strany a hnutí, a to odlišně od obecné úpravy správního řízení obsažené ve spr. ř. Tato zvláštní úprava řízení se potom použije (§ 11 odst. 2) i v řízení o registraci změny stanov politické strany a hnutí. Především z textu ustanovení § 7 a § 8 zákona jednoznačně vyplývá, že se jedná o řízení, jež má obligatorně písemnou formu (viz. např. § 7 odst. 2, § 8 odst. 3 zákona). Možnost ústního jednání v rámci registračního řízení zákon nepřipouští. Dále vyplývá z ustanovení § 7 odst. 2 jako speciální úpravy týkající se poučovací povinnosti státního orgánu zvláštní povinnost ministerstva v případech, kdy návrh nemá náležitosti podle § 6 nebo jsou-li v něm neúplné nebo nepřesné údaje, přípravný výbor písemnou formou bezodkladně, nejpozději do 5 dnů od doručení návrhu na registraci, upozornit, že dokud nebudou tyto nedostatky odstraněny, řízení o registraci nebude zahájeno. Takovou povinnost správního orgánu je však třeba vykládat tak, že se vztahuje k pomoci a poučení o uplatňování toliko procesních práv osob zúčastněných na řízení. Nevztahuje se k hmotným právům těchto osob, např. zda má v řízení uplatňovaný nárok oporu v

příslušném právním předpisu či nikoliv. Z uvedených závěrů pak vyplývá, že odpůrce v řízení neměl povinnost poučovat navrhovatele o skutečnosti, že změna stanov není v souladu s příslušným ustanovením zákona. Posouzení návrhu na změnu stanov z věcné stránky náleží až do stadia vlastního rozhodování správního orgánu podle § 8 odst. 1 zákona.

K navrhovatelem namítané nesprávnosti závěru odpůrce, učiněnému v napadeném rozhodnutí k čl. I. změny stanov, části, kde se uvádí, že „NSB používá zkratku NSB“, Nejvyšší soud zastává názor, že samotné použití citované zkratky názvu strany ještě nevyjadřuje rozpor s ustanoveními uvedenými v § 8 odst. 1 zákona a nezakládá tak samostatný důvod k odmítnutí registrace změny stanov. Odpůrce v části odůvodnění týkající se právě zkratky názvu strany nestanovil, s jakým ustanovením zákona (uvedeným v § 8 odst. 1 zákona) je předmětná zkratka v rozporu. Pouze uvedl, že název a zkratka v kontextu s činností strany nabývají podobu skrytého přihlášení se strany k myšlenkám stoupenců fašistické ideologie, neboť zkratka názvu strany „NSB“ vyvolává asociaci se stejně znějící zkratkou organizace holandských nacistů „N - SB“, vzniklé v roce 1931 a po roce 1945 v Holandsku a na území všech jemu podřízených teritorií zakázanou. Z textu druhého odstavce odůvodnění rozhodnutí je však zřejmé, že měl na mysli rozpor s ustanovením § 4 zákona.

Obecně lze říct, že i název či zkratka názvu strany nebo hnutí mohou vyjadřovat rozpor s § 4 zákona v některé jeho části. Označení strany či hnutí názvem a zkratkou může být a zpravidla také bývá součástí prezentace tohoto subjektu (jak navenek tak i vůči svým členům), vyjadřující nebo alespoň naznačující její zaměření, program, budoucí činnost, cíle apod. V posuzovaném případě však nelze přisvědčit názoru odpůrce ohledně uvedené asociace a z ní vyvozených závěrů. Podle názoru Nejvyššího soudu sama zkratka „NSB“ není způsobilá (s výjimkami osob, které se zabývají historií a působením extremistických subjektů), vyvolat nějaké připodobnění strany k jinému již dříve zakázanému extremistickému subjektu a způsobit tak určité ztotožnění se strany s jeho zaměřením, programem, činností nebo cíli. Přirovnání citované zkratky „NSB“, která je pouze složením iniciálů navrhovaného názvu strany znějícího NSB, ke stejně znějící zkratce subjektu, který se nijak výrazně nezaznamenal do paměti současné populace České republiky a lze oprávněně předpokládat, že její většina jej ani nezná, je neopodstatněné.

Dále je třeba poznamenat, že název strany, resp. jeho zkratku, nelze v řízení o registraci stanov nebo jejich změny posuzovat v kontextu s předchozí činností a programem strany a na základě těchto souvislostí potom rozhodnout o odmítnutí registrace změny stanov spočívající ve změně názvu a zkratky. Učiní-li správní orgán zjištění, že činnost strany je v rozporu s ustanovením § 4 zákona, má možnost podat podnět k postupu podle § 14 a násl. zákona, tedy k řízení o pozastavení činnosti strany z důvodu uvedeného v ustanovení § 14 odst. 1 zákona. Takové zjištění, týkající se činnosti strany, však nemůže být podkladem pro rozhodnutí o odmítnutí registrace změny stanov podle § 8 odst. 1 zákona ve vztahu k § 11 odst. 2 zákona, neboť v tomto řízení jsou předmětem zkoumání toliko stanovy, nikoliv činnost strany.

Z výše konstatovaných skutečností je tedy patrné, že Nejvyšší soud se pro přezkoumání napadeného rozhodnutí z podnětu podaného oprávněného prostředku ztotožnil pouze s částí odůvodnění předmětného rozhodnutí a to v části, týkající se porušení ustanovení § 2 odst. 3 zákona ve změně stanov navrhovatele. Naopak se neztotožnil s argumentací odůvodnění napadeného rozhodnutí, vztahující se k změně stanov navrhovatele, spočívající ve změně názvu a zkratky názvu strany. Dále nepřisvědčil námitce navrhovatele ohledně vadnosti postupu řízení vedeného odpůrcem, spočívající v neposkytnutí pomoci a poučení navrhovateli v rámci řízení (podle § 3 odst. 2 spr. ř.) a v písemné

formě řízení.

Pokud jde o navrhovatelem učiněný konečný návrh, tedy aby Nejvyšší soud vydal rozhodnutí, ve kterém změní čl. IV. odst. 1 návrhu stanov ve smyslu, že členem NSB může být každý občan starší osmnácti let (za současně nezměněného dalšího znění předmětného ustanovení) a současně rozhodne, že ostatní ustanovení stanov včetně názvu zůstávají v platnosti, je možno uvést, že takový postup není vzhledem k zákonné úpravě možný.

Podle právní úpravy řízení a rozhodování o opravných prostředcích proti rozhodnutím správních orgánů platí, že (nedojde-li k vyřízení věci jiným způsobem) o opravném prostředku rozhodne soud rozsudkem, kterým přezkoumané rozhodnutí buď potvrdí nebo je zruší a vrátí k dalšímu řízení (§ 250q odst. 2 o. s. ř.). Ustanovení § 8 odst. 6 zákona však doplňuje zvláštní důsledky tohoto rozhodnutí, pokud jde o opravný prostředek proti rozhodnutí o odmítnutí návrhu na registraci politické strany či hnutí, a to tak, že pravomocné rozhodnutí soudu, kterým se ruší rozhodnutí Ministerstva vnitra o odmítnutí návrhu na registraci, tuto registraci nahrazuje.

Rozhodnutí soudu je tedy v takovém řízení již konečné a vrácení věci k opětovnému provedení či doplnění řízení a vydání nového rozhodnutí Ministerstvem vnitra již nepřichází v úvahu. Důsledkem citované zvláštní úpravy je situace, kdy, pokud soud při přezkoumání rozhodnutí o odmítnutí registrace subjektu, resp. o odmítnutí registrace změny stanov podle příslušného ustanovení zákona, zjistí, že odmítnutí registrace je byť toliko z části důvodné (tzn. že stanovy strany či hnutí jsou v některém jejich bodě v rozporu s § 1 až 5 a § 6 odst. 3 a 4 zákona), musí rozhodnutí Ministerstva vnitra rozsudkem potvrdit, a to i tehdy, pokud zjistí, že ostatní důvody odmítnutí registrace v napadeném rozhodnutí uváděné dány nejsou nebo nejsou relevantní. V opačném případě, pokud by soud po zjištění, že opravný prostředek je z části důvodný, napadené rozhodnutí zrušil, svým rozhodnutím totiž registraci ve smyslu § 8 odst. 6 zákona nahradil, čímž by došlo k registraci subjektu či změny stanov i s případnými vadami stanov uvedenými v § 8 odst. 1 zákona.

Nejvyšší soud v posuzované věci po přezkoumání zákonnosti napadeného rozhodnutí zjistil, že odmítnutí registrace změny stanov politické strany VRS bylo z části důvodné, a proto zde byly dány zákonné důvody k vydání napadeného rozhodnutí. Za této situace Nejvyššímu soudu nezbylo než rozhodnout podle § 250q odst. 2 o. s. ř. tak, že napadené rozhodnutí potvrdil.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Bezplatná obhajoba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Omezení vlastnického práva veřejným prostranstvím a bezdůvodné obohacení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Opomenuté vyjádření účastníka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Služební poměr](#)
- [Svéprávnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)

- [Určitost sankcionované povinnosti](#)
- [Pohledávka](#)
- [Náhrada škody](#)
- [Náhrada škody](#)
- [Dražba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Insolvenční řízení a náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)